

GAP-052051

Seat No. _____

M. A. (Sem. II) Examination

March / April - 2019

MAOOC206 : Sanskrit

(Indian Philosophy)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- 1 નીચેનામાંથી ગમે તે એક ગદ્યખંડનો અનુવાદ કરો : 14
- (1) પ્રથમે અધ્યાયે સર્વજ્ઞઃ સર્વેશ્વરો જગતઃ ઉત્પત્તિકારણં, મૃત્ સુવર્ણાદયઃ ઇવ ઘટરુચકાદીનાં ઉત્પન્નસ્ય જગતો નિયન્તૃત્વેન સ્થિતિકારણમ્, માયાવી ઇવ માયાયાઃ પ્રસારિતસ્ય જગતઃ પુનઃ સ્વાત્મનિ એવ ઉપસંહારકારણમ્, અવનિઃ ઇવ ચતુર્વિધસ્ય ભૂતગ્રામસ્ય, સ એવ ચ સર્વેષાં નઃ આત્મા ઇતિ એતદ્ વેદાન્તવાક્યસમન્વયપ્રતિપાદનેન પ્રતિપાદિતમ્ । પ્રધાનાદિ કારણવાદાઃ ચ અશબ્દત્વેન નિરાકૃતાઃ ।
- (2) યદ્ ઉક્તમ્ ચેતનં બ્રહ્મ જગતઃ કારણં પ્રકૃતિઃ ઇતિ તદ્ ન ઉપપદ્યતે । કસ્માત્ । વિલક્ષણત્વાત્ અસ્ય વિકારસ્ય પ્રકૃત્યાઃ । ઇદં હિ બ્રહ્મકાર્યત્વેન અભિપ્રેયયાણં જગત્ બ્રહ્મ વિલક્ષણમ્, અચેતનમ્ અશુદ્ધં ચ દૃશ્યતે, બ્રહ્મ ચ જગદ્-વિલક્ષણં ચેતનં શુદ્ધં ચ શ્રુયતે । ન ચ વિલક્ષણત્વે પ્રકૃતિવિકારભાવો દૃષ્ટઃ । ન ચ રુચકાદયો વિકારાઃ મૃત પ્રકૃતિકા ભવન્તિ, શરાવઆદયો વા સુવર્ણપ્રકૃતિકાઃ ।
- 2 (અ) નીચેની ટૂંકનોંધ લખો : (ગમે તે એક) 7
- (1) બ્રહ્મસૂત્રાનું ગ્રન્થ સ્વરૂપ
- (2) વિલક્ષણત્વ અધિકરણ.
- (બ) નીચેની ટૂંકનોંધ લખો : (ગમે તે એક) 7
- (1) સૂત્ર-અધિકરણ-ભાષ્ય
- (2) યોગ પ્રયુક્તિ અધિકરણ.
- 3 શંકરાચાર્યનું જીવન-સમય-કૃતિઓ વિષે સવિસ્તર વર્ણવો. 14
- અથવા**
- 3 ટૂંકનોંધ લખો : 14
- (1) ભારતીય દર્શનો
- (2) આરંભણાધિકરણ.

4 શાંકરવેદાન્તના સિદ્ધાન્તો વિસ્તરશઃ વર્ણવો. 14

અથવા

4 ટૂંકનોંધ લખો : 14

- (1) બ્રહ્મસૂત્રકાર 'બાદરાયણ'
- (2) इतरेषाम् च अनुपलब्धे: सूत्रार्थ.

5 (અ) નીચેની ખાલી જગ્યા પૂરો : 7

- (1) બ્રહ્મસૂત્ર _____ દર્શનનો ગ્રન્થ છે. (ન્યાય, સાંખ્ય, મીમાંસા)
- (2) જૈન દર્શનના પ્રણેતા _____ છે. (ગૌતમ, કપિલ, મહાવીર)
- (3) દૂધમાંથી દહીં _____ વાદનું ઉદાહરણ છે.
(પરિણામવાદ, વિવર્તવાદ)
- (4) મંડનમિશ્ર _____ માં માનતા હતા.
(જ્ઞાનવાદ, કર્મવાદ, ભક્તિવાદ)
- (5) તોટકાચાર્યે શંકરની સ્તુતિ _____ છંદમાં કરી.
(અનુષ્ટુપ, તોટક, સ્ત્રગ્ધરા)
- (6) ન્યાય-વૈશેષિક દર્શનો _____ કારણવાદનાં સમર્થકો છે.
(પ્રકૃતિ, પરમાણુ, ઈશ્વર)
- (7) ચાર્વાક દર્શન _____ પ્રકારનું દર્શન છે. (આસ્તિક, નાસ્તિક)

(બ) નીચેનાં જોડકાં જોડો : 7

અ	બ
(1) બૌદ્ધ દર્શન	(1) કાલડી
(2) વેદાન્ત	(2) માધવાચાર્ય
(3) ચાર્વાક દર્શન	(3) પ્રધાનકારણવાદ
(4) શંકરાચાર્ય	(4) સપ્તભંગીનય
(5) જૈનદર્શન	(5) તત્વોપપ્લવસિંહ
(6) સાંખ્યદર્શન	(6) ઉપનિષદ
(7) સર્વદર્શન સંગ્રહ	(7) ત્રિપિટક